

MBILITEN'QNWU NKE JISQS
Jon 19:31-42; Matiu 27:62-66; Jon 20:1-31
IHEQMUMU 14 - Nke Ndị etiti

AMAOKWU IBUN'ISI: “Ma otú ọ di, emewo ka Kraist si na ndi nwuru anwu bilie, nkpuru mbu nke ndi daworo n'ura ọnwu” (1 Ndi Kɔrint 15:20).

Ekwere Mkwà Banyere Mgbaپta

Chineke atowo ntqala site ná mmalite nke oge, na otù ụboghị, JisQS gaje ịbia n'ụwa igosi ụmummadu site ná ndu Ya otú ha naaghaghị isi bie ndu; na O gaawusa Qbara Ya wee nwụo ka ewe gbaghara mmehie niile nke mmadu na kwa ka ha wee ga n'Eluigwe.

N'oge niile nke Agba Ochie ndị amuma dí icheiche kwuru ihe banyere oge ahụ JisQS gaabịa kwụo ụgwọ mgbaپta n'ihi mmehie nke ụmummadu, ma n'ihi ndị amuma ahụ niile kwere na JisQS gaabịa, Chineke gbaghakwara mmehie ha; ma mgbe ha nwụru ha gara n'Eluigwe. Chineke gwara ndị amuma ahụ ihe ha gaekwu, bù nke mere ya nnqo ka ọ bụrụ eziokwu; n'ihi nke a ihe niile ahụ mezuru ọ bụ ezie na ọ pürü ịbü na ebuwo amuma ahụ ọtụtu puku arọ tupu ha emezue (Lee ọtụtu ebe ọgụ nke i pürü ichoputa n'iheqmumụ a n'akwukwọ Agba Ochie niile, díka Abù Qma 22:16; Abù Qma 69:20; Aisaia 53:4-7).

N'eziokwu, ọ tøghị Chineke ụtø mgbe mmadu mbụ, bù Adam, mehiere; ọ dighị ato kwa Ya ụtø mgbe anyị naemehie. O gwawo anyị na anyị aghaghị ịjhụ ahụhụ n'ihi mmehie anyị niile, asị kwa na JisQS anwughị ọnwu n'ihi anyị, anyị gaabuwori ndị gaaga n'okualammụ. Ma Chineke hụrụ anyị n'anya nke ukwu wee zite JisQS, bù náání otù Okpara Ya, ihe kachasi Óké ọnụ n'Eluigwe, ka O wee hụ ahụhụ n'ihi anyị onweanyị. JisQS kwenyere ka ndị mmadu bụ Ya ọnụmmiri n'iru wee kpube okpuogwu n'isi Ya, pịa kwa Ya ọtụtu ụtarị, gwa Ya okwu ọjọq di icheiche, ma O zaghachighi ihe ọ bụla. O malite ibu obe ahụ dí arọ: ndị agha ahụ wee chọta Saimon, onye Sairini, wee mánye ya ka o buru obe ahụ gafe ebe fofdụrụ iru n'elu ugwu ahụ.

Ka Anyị Wee Dị Ndụ

Mgbere igwemmadu ahụ bịa runu n'elu Ugwu Kalvarị, ha mere ka JisQS dina n'elu obe ahụ, ha wee were ntù kpogide Ya n'aka na n'ukwu, wee kpogidesie Ya ike n'elu ya. Ha wee bulie obe ahụ elu guzobe ya ọtø, JisQS wee kwuru n'elu obe ahụ, Qbara si kwa n'aka na n'ukwu Ya náagbaپta. Mgbere náadighị anya, otù onye agha weere ube ya mápue akụkụ JisQS, mmiri na Qbara wee gbaputa. Mgbere mmiri ahụ gbaputara, nke ahụ naegosi na obara agwusịwo -- awusịwo ha niile n'ihi mmehie niile nke anyị. Ugbu a anyị pürü ịbiakute JisQS ma rị Ya ka O sachapụ mmehie niile anyị site n'Qbara ahụ awusịri na Kalvarị. Ọ bụ na JisQS emeghi anyị mma?

O bụ ihe wutere Chineke nke ukwu na ụmummadu nwere obi ụfụ megide JisQS, n'ihi nke a O mere ka ọchichiri gbachie eluụwa niile n'etiti ehihi. Ọchichiri a gbachiri rue hour ato - enwekwara alaomajiji, n'otùaka ahụ. Nke a mere ka egwù tøq ndị ahụ na ụfodụ ndị náekweghiiekwe siri, “N'ezie Nwoke a bu Okpara Chineke.”

Atøgborø JisQS N'otù Ílì

Ndị Ju naelezi anya idebe ụboghịizuike. I ganaeche na mgbe ha mesịri JisQS ihe ọjọq niile a na ha abughi ndị mara ihe banyere okpukpē. Ọtụtu mmadu dí n'uboghị taa ndị náakpø onweha ndị nke Kraist ma náekwuokwu ụgha, náeseokwu, náaga ihe nlereanya dí icheiche, ma náeme kwa ọtụtu ihe ọjọq nke JisQS náachoghi ka ha mee.

N'ihi na ụboghị izuike naabiaru nso, ma Iwu ahụ kwuru na onye ọ bụla nke akwubara n'elu osisi agaghị an o n'ebe ahụ karịa ụboghị ahụ, ndị Ju rịqø Pailat ka etijie ụkwụ JisQS na nke ndịori abụ ahụ akpogidere ha na Ya n'obe ka ha wee ghara igbalaga mgbe agaewedata ha site n'elu obe. Ma mgbe ndị agha ahụ bịa runu JisQS nso wee hụ na O nwụwori, ha etijikwaghị ụkwụ Ya. Ọtụtu narị arọ tutu mgbe ahụ, Devid kwuru banyere JisQS sị: “O nedebe ọkpukpu-Ya nile: ọ dighị otù nime ha anyajiri anyaji” (Abù Qma 34:20). Chineke ekweghi ka ihe ọ bụla ozø mee JisQS karịa ihe ọ gwarari ndị amuma na ọ bụ ihe gaeme Ya.

Josef onye Arimatia bụ ezigbo mmadu nke náachø Alaeze nke Chineke, ọ dighị kwa okwu ọ bụla o kwuru megide JisQS mgbe anaekpe Ya ikpè. Anyị anụbeghi ihe banyere ya mbụ, ma ugbu a ọ pütara jekuru Pailat na mkwuwa okwu, náarị maka arụ nke JisQS ka o lie Ya. Josef nwere ilì ọhụ nke náadighị anya site n'ebe obe ahụ dí nke ọ bụ nime ya ka ọ tøgborø Ya. Nikodimos sokwara ya jee wee nyeere ya aka iwere ezi akwa ọcha

ahụ kechie aru JisQS, ha wee zuta ụda ụtọ dì ókéonuahja iji tee Arụ ya díka omen’ala ndị Ju si dì. Josef bụ ọgaranya, nke mezuru amumá Aisaia buru, “Ewe me ka íli-Ya dì n’etiti ndị némbe iwu, (ndị ori ahụ), Ya na ọgaranya nō kwa n’ónwụ Ya.”

Q Dị ghị Ílì ọ bụla Pürü Ijide Ya

Ndị Farisi ahụ kpogidere JisQS n’obe chètara na O kwururi sị na Ya gaesi n’ónwụ bilie ọzọ. Ha wee nata ike n’aka Pailat ka ewe mechisie Ílì ahụ ike ka onye ọ bụla ghara ịbjia bupu Arụ Ya. Josef debere nkume n’ónụzọ Ílì ahụ, ma ugbu a ndị Farisi na ndị nchüajà kachitara ya akàrà ma debe kwa ndị nche n’ebé ahụ iche ya. Lee otú mgbalị niile nke mmadụ ji bürü ihe dì ntà igbochi àtùmàätụ nke Chineke. “O gēji kwa iku-ume nke ebugberekonu ya abua me ka ndi némbe iwu nwua” (Aisaia 11:4). Í gaecheta mgbe atubara Daniel nime olùlù ọdụm, ejiri otu nkume kpuchie ọnụzọ nke olùlù ahụ, ejikwara akàrà nke iwu eze ahụ kachita ya; ma nke ahụ egbochighị mmuqozı nke Chineke ịbà nime ya. Mmuqozı ahụ soro Daniel baa nime ya wee mechie ọnụ ọdụm ahụ niile.

Mgbe oge ruru ka JisQS si n’ónwụ bilie, O biliri díka agaasi na ọ díghị ihe ọ bụla náejide Ya. O nwere aru ebube nke Q pürü iji gafe ọnụzọ emechiri emechi. Mgbe JisQS gaabịa ikporo ndị nke Ya, ndị niile ahụ nō ná njikere gaenwe ụdi aru ahụ, ha gaagafe silin (ceiling) (ma ọ bürü na ha nō nime ụlo) díka agaasi na ọ díghị n’ebé ahụ; ha na JisQS gaanq kwa.

JisQS agwaworị ndị náesouzọ Ya ọtụtu ugbò na Ya gaje ịnhụ ahụ na inwụ ọnwụ, na Ya gaesi kwa n’ónwụ bilie. Ma ha achoghị ka ihe niile ahụ mee JisQS n’ihi nke a ha écheghị obuná échichè banyere ha. JisQS gwakwara ha ụboghị ole Q gaano n’ílì - abalị ato ehihie na abalị. (Ndị Ju naagukọ akukụ ụboghị ọ bụla díka ehihie na abalị, ma JisQS nwụrụ na mpaghara nke ụboghị Fraide, Satode, na Sondé).

Mgbe JisQS rapusirị Ílì ahụ, otu mmuqozı rídatara ikporepụ nkume ahụ ka ndị naesouzọ Ya wee hụ na JisQS apụwori. Ndịnche ahụ kwestirị ibụ ndíkom dì ike, wee bürü ndị egwu jidere nke mere na ha enweghị ike imegharị aru. Emesia ha gwara ndị nchüajà ihe mere, ndịnche ahụ nyere ha ego riri nne ka ha gwa ụmummadụ na ndị náesouzọ Kraist bijara n’abalị zuru aru ya n’ori. Ha achoghị ka onye ọ bụla kwere na JisQS siri n’ónwụ bilie. Nke ahụ mere ka ha bürü nnqo ndịnche eledara anya. Ma ụfodụ mmadụ pürü ikwu ihe ọ bụla náání ka ha wee nweta ego.

Obi ndị náesouzọ JisQS dì arọ mgbe ha bijara n’ílì ahụ ité aru JisQS mmanụ. Obuná mgbe ha hụ ka Ílì ahụ ghereghe ha aghotaghị na JisQS esiwo n’ónwụ bilie. Ma ndị mmuqozı abụo pütara ndị chètaara ha okwu JisQS kwuworı: “Aghagh irara Nwa nke madu nye n’aka ndikom némehie emehie, na aghagh kwa ikpogide ya n’obe, na Q ghagh kwa isi n’ónwụ bilie n’uboghị nke-atọ” (Luk 24:7). Mgbe ha chetara okwu niile ahụ ha weere ọñụ gba ọsọ laa ijé kóqoro ndị ozi ndịqozọ na JisQS dì ndị ọzọ. Meri Magdalini bụ onye ahụ hụ ya anya emesia Q pütara ihé ọtụtu ugbò, oge ụfodụ nye mmadụ olenaoles, mgbe ụfodụ nye ọtụtu mmadụ n’otu oge. Jón gwara anyị na ya nō n’ebé ahụ wee hụ ihe ndịa niile n’onweya, wee náagbaàmà na ọ bụ eziokwu.

AJUJU DÌ ICHEICHE

1. Gịnị mere etijighị ụkwụ JisQS?
2. Ölee ọlu Nikodimós lụrụ n’òlilì JisQS?
3. Ölee ihe ato ha mere iji chebe Ílì JisQS nkeomma?
4. Onye buru ụzọ hụ JisQS mgbe O siri n’ónwụ bilie?
5. Ichere na anyị gaenwewori nzoputa ma ọ bürü na Kraist anwughị ọnwụ?
6. Okwu nke JisQS, “udo diri unu,” ka O kwuru ugbò ato nime abalị asato. Ölee mgbe na ebe ekwuru okwu a?